

Вып.6. – С.163-168.

4.Жихаревич Б.С. Мировой опыт стратегического планирования городов и его использование при разработке Стратегического плана Санкт-Петербурга // Особенности стратегического планирования развития городов в постсоветских странах. – СПб.: МЦСЭИ Леонтьевский центр, 2000. – С.13-18.

5.Материалы круглого стола «Методическая вертикаль стратегирования: региональный аспект» в рамках IX Общероссийского форума «Стратегическое планирование в регионах и городах России», 18-19 октября 2010 г., г. Санкт-Петербург.

6.Распоряжение Правительства Российской Федерации от 17.11.2008 г. № 1662-р «Об утверждении Концепции долгосрочного социально-экономического развития Российской Федерации до 2020 г.».

7.Указ Президента Российской Федерации «Об основах стратегического планирования в Российской Федерации» от 12.05.2009 г. №536. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://lj.rossia.org/users/anticompromat/587675.html>.

8.Концепція стратегічного розвитку м.Києва (прийнята на пленарному засіданні VI сесії Київської міської ради VI скликання від 16.09.2010 р.) [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://grad.gov.ua/ua/plan_news.

9.Лэндри Ч. Креативный город: Пер. с англ. – М.: Изд. дом «Классика-XXI», 2005. – 399 с.

Получено 29.10.2010

УДК 332.02 : 332.14

В.Т.СЕМЕНОВ, професор, В.М.ПРАСОЛ, доцент,
О.В.ДИМЧЕНКО, канд. екон. наук, З.В.ГОНЧАРОВА
Харківська національна академія міського господарства

ЕВОЛЮЦІЙНИЙ ПОГЛЯД НА РОЗРОБКУ ПРОГРАМ РЕФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА РЕГІОНУ

Розглядаються особливості корегування та реалізації програм у сфері житлово-комунального господарства на прикладі Харківського регіону згідно законодавства України. Запропоновано практичні заходи щодо підвищення якості життя населення і доступності житлово-комунальних послуг.

Рассматриваются особенности корректирования и реализации программ в сфере жилищно-коммунального хозяйства на примере Харьковского региона согласно законодательству Украины. Предложены практические мероприятия по повышению качества жизни населения и доступности жилищно-коммунальных услуг.

The article discusses the features of the adjustment and implementation of programs for housing and communal services by the example of the Kharkov region in accordance with Ukrainian legislation. Proposed practical measures to improve the quality of life and affordability of housing and communal services.

Ключові слова: житлово-комунальне господарство, житлово-комунальні послуги, регіон, програма, якість життя, інформаційна система, ГІС-технології.

Одним із актуальних питань соціальної та економічної політики держави залишається реформування та розвиток житлово-комунального господарства (ЖКГ). Прийняття та реалізація Закону України

"Про загальнодержавну програму реформування та розвитку житлово-комунального господарства на 2009-2014 роки" (від 11 червня 2009 р. №1511-VI) є стратегічно важливим кроком у здійсненні державної політики та вимагає приведення регіональних програм реформування та розвитку житлово-комунального господарства відповідно до вимог Загальнодержавної програми [1].

Напрямок дослідження з реформування та розвитку ЖКГ представлено багатьма працями зарубіжних та вітчизняних учених-економістів [2-7].

Авторський колектив Харківської національної академії міського господарства, маючи багатий досвід у розробці та коригуванні програм у різних сферах ЖКГ [8, 9], приймав безпосередню участь у розробці наступних програм:

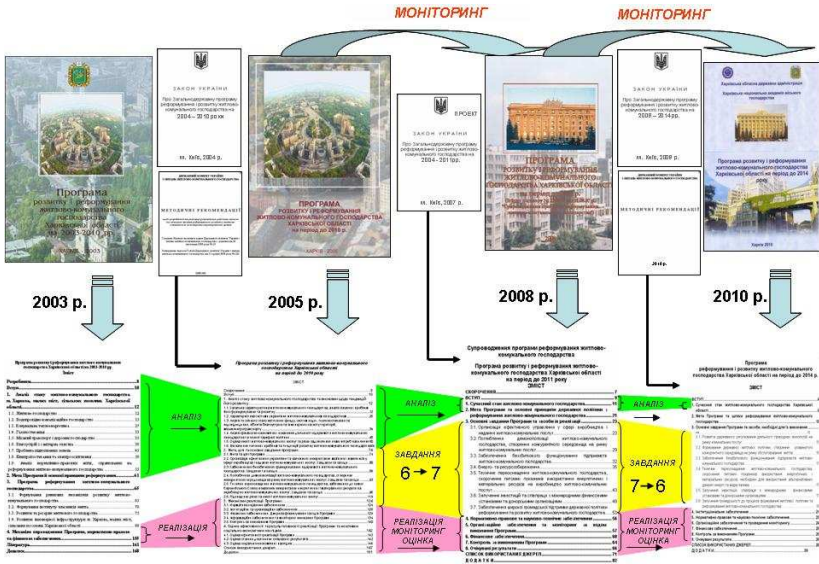
- «Програма розвитку і реформування житлово-комунального господарства Харківської області на 2003-2010 рр.», (2003 р.);
- «Програма розвитку і реформування житлово-комунального господарства Харківської області на період до 2010 року», (2005 р.);
- Супроводження програми реформування житлово-комунального господарства. «Програма розвитку і реформування житлово-комунального господарства Харківської області на період до 2011 року» (2008 р.), зокрема й чергового проекту «Програми реформування та розвитку житлово-комунального господарства на 2009-2014 роки».

Спираючись на аналіз зарубіжного та вітчизняного досвіду, теоретичних розробок, а також враховуючи зміни в державній політиці, постійний аналіз та моніторинг стану житлово-комунальної галузі Харківської області, аналіз ходу подій з моменту розробки першої програми, концептуальні зміни, пов'язані з процесом розробки програми наочно представлено на рисунку [1-9].

Переосмислення пріоритетів реформування ЖКГ та змін законодавчої бази дозволяє визначити основні відмінності щодо процесу програмування:

- змінюються пріоритети основних завдань реалізації державної політики у даній сфері;
- велика увага приділяється розкриттю механізмів реалізації програми та оцінці її ефективності;
- значно скорочується виклад аналізу стану ЖКГ, збільшується акцент на його головні проблеми.

Відмінністю нової програми є також розробка низки пріоритетних пілотних проектів щодо якісного реформування ЖКГ саме Харківської області з урахуванням інноваційно-інвестиційної складової розвитку.

Вплив змін законодавчої бази на Програму реформування та розвитку житлово-комунального господарства Харківської області

Одним із пріоритетних механізмів демонополізації галузі та залучення інвестицій залишається розвиток малого бізнесу, який є бюджетотворюючим сектором економіки: не потребує великих початкових інвестицій й характеризується високою швидкістю обігу ресурсів, здатен швидко й ефективно вирішувати проблеми реструктуризації галузі.

Програмний підхід дозволяє проводити планомірну роботу зі створення більш сприятливого підприємницького клімату, здійснювати моніторинг по впливу програмних заходів на динаміку показників діяльності підприємств ЖКГ.

Отже, для підвищення ефективності виконання програм потрібно крім внесення змін та корегування відповідно до законодавства, виконувати робочі проекти та здійснювати постійний моніторинг виконання цих проектів, використовуючи науковий потенціал, в тому числі вищих навчальних закладів.

Крім загальних вимог до регіональних програм в основу проекту програми покладена специфіка розвитку Харківської області (наприклад, транскордонне положення, додаткові можливості інвестування в рамках підготовки до проведення чемпіонату Європи з футболу 2012р., особливості забезпеченості водними ресурсами та ін.).

Для того, щоб ця програма не стала, як звичайно, переліком заходів, було використано:

1) комплексний підхід до здійснення реформування. Для цього Програми розвитку основних житлових і комунальних підприємств області були проаналізовані й скоординовані з метою усунення протиріч, виділені основні пріоритети розвитку та представлено перелік необхідних проектів для реалізації у галузі;

2) кінцевим результатом реформування галузі та реалізації Програми повинно стати підвищення якості життя населення й доступність послуг ЖКГ.

Крім того, враховуючи високу ефективність моніторингу в управлінні реалізацією програм у сфері ЖКГ, для виконання постійного моніторингу Програми запропонована постійнодіюча «Інформаційна система ЖКГ» (ІС ЖКГ), завдяки якій керівники підприємств, мешканці й органи місцевого самоврядування зможуть одержувати своєчасну, а, головне, достовірну інформацію для прийняття ефективних рішень.

Формування на регіональному рівні ефективних моделей різносекторної економіки потребує вивчення не тільки загальних технологій створення інформаційних систем, але й досконалого моніторингу та перспектив інформатизації в міських підсистемах, зокрема в житлово-комунальному господарстві. Складність ЖКГ та його багатогранні зв'язки з іншими секторами міської економіки роблять цей об'єкт першорядним у сфері інформаційних систем і технологій. Роботу в цьому напрямку вже розпочато на водопровідно-каналізаційних, транспортних підприємствах, в системі тепло- та енергозабезпечення і, навіть, є результати інформатизації технологічного процесу. Але час вимагає переходу до нового рівня: моніторингу виконання програм, корпоративних відносин, об'єднаних банків даних, прийняття узгоджених в регіоні рішень. Для реалізації запропонованих положень програми необхідні зусилля як з боку керівних структур, комунальних підприємств, наукового потенціалу, так і з боку населення.

Цільовою орієнтацією створення нових інформаційних систем є:

- підвищення ефективності управління об'єктами ЖКГ у масштабах міста;
- забезпечення збалансованого доступу до інформаційних ресурсів;
- узгодженість дій і координація діяльності підприємств ЖКГ з метою підвищення її ефективності та усунення протиріч;
- моніторинг виконання програм реформування та розвитку;

- забезпечення ефективної інформаційної підтримки ЖКГ;
- автоматизація технологічних процесів збору, зберігання й надання інформації в рамках створення єдиної інформаційної системи;
- підтримка прийняття управлінських рішень у сфері ЖКГ;
- оперативний контроль за проведенням робіт з попередження й запобігання аварійних ситуацій на об'єктах ЖКГ;
- формування надійної і якісної інформаційної бази для рішення завдань стратегічного планування й управління розвитком.

Об'єктами інформатизації ЖКГ є функціональні підсистеми підприємств, ієрархічна структура управління, самі процеси збору, зберігання, передачі й використання інформаційних ресурсів, ГІС-технології, система розрахунково-аналітичних завдань, моделі оцінки ситуацій й прогнозування перспектив, типові моделі аварійних ситуацій та ін.

ІС ЖКГ будується на достовірних даних, бере на себе функцію інформаційного забезпечення аналітичних завдань і прогнозів, оцінку фінансового стану, моніторинг виконання програм і проектів, участь в інвестиційних проєктах, має систему захисту від несанкціонованого доступу.

За результатами засідання робочої групи з розгляду скоригованих відповідно до Закону України "Про загальнодержавну програму реформування та розвитку житлово-комунального господарства на 2009-2014 роки" регіональних програм від 4 листопада 2010 р. проєкт програми Харківської області погоджено Міністерством з питань житлово-комунального господарства України [10].

Незважаючи на зовнішні умови, які поступово змінюються на краще, органи місцевого самоврядування стикаються з величезною кількістю проблем у сфері ЖКГ. Враховуючи соціальну значимість даної галузі, керівникам необхідно швидко й чітко приймати життєво важливі рішення. Таким чином, якісний процес корегування програм та практичної реалізації реформи ЖКГ необхідно супроводжувати кадровою підтримкою, науково-методичними, аналітико-прогностичними, моніторинговими дослідженнями на всіх рівнях управлінської діяльності.

1. Лист Міністерства з питань житлово-комунального господарства України № 7/14 – 9737 від 03.09.2010 р. «Рекомендації щодо приведення регіональних програм реформування та розвитку житлово-комунального господарства у відповідність до вимог Загальнодержавної програми реформування та розвитку житлово-комунального господарства на 2009-2014 роки» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minjkg.gov>.

ua/index.php?id=437. – Заголовок з екрану.

2.Бреусова Н.Ф. К вопросу о реформировании жилищно-коммунального хозяйства // Вестник Удмуртского университета. – 2007. – №2. – С.31-34.

3.Миροнова Т.Д., Срибный В.И. Реформирование экономических отношений в жилищно-коммунальном хозяйстве Украины // Таврический национальный университет – Т.50. – С. 171-173. [Электронный ресурс]: Режим доступа: <http://www.crimea-edu/tnu/magazine/culture/culture50/index.htm> – Заглавие с экрана.

4.Петрова Е.Ф., Шапиро М.Д. Развитие конкуренции в сфере обслуживания жилищного фонда. – М.: Фонд "Институт экономики города", 2002. – 92 с.

5.Родионов Д. Г. Опыт жилищной реформы в странах Центральной и Восточной Европы // Инновации. – 2007. – № 6 (104). – С.91-93.

6.Сидельникова Е.Н. Основные направления реформирования жилищно-коммунального хозяйства // ЖКХ и строительство. – 2007. – №1. – С.6-7. [Электронный ресурс]: Режим доступа: www.dorkomstroy.ru – Заглавие с экрана.

7.Христенко В. Реформа российского ЖКХ // Строительство и недвижимость. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.nestor.minsk.by/sn/2005/13/sn51302.html> – Заголовок з екрану.

8.Семенов В.Т., Гончарова З.В. Моніторинг як ефективний механізм управління реалізацією програм у сфері житлово-комунального господарства // Комунальное хозяйство городов: Науч.-техн. сб. Вып.82. – К.: Техніка, 2008. – С.14-23.

9.Семенов В.Т., Сухонос М.К., Гончарова З.В. Совершенствование управления устойчивым развитием крупных городов // Комунальное хозяйство городов: Науч.-техн. сб. Вып.86. – К.: Техніка, 2009. – С.394-400.

10.Лист Міністерства з питань житлово-комунального господарства України № 7/14 – 13149 від 11.11.2010 р. «Про погодження регіональної Програми».